

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvzemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemana za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za en mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poštnina iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gld. 50 kr., po pošti prejemana za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“. — Opravništvo, na katero naj se blagovoljijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodnej tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Iz državnega zbora.

Z Dunaja 10. okt. [Izv. dop.]

V drugej seji državnega zbora so se izrebrali poslanci v 9 oddelkov, katerim se bodo izročili vsi volilni akti, da jih pregledajo in potem poročajo, ali se imajo volitve potrditi ali ne. V tej seji je predsednik dal brati izjavo čeških poslancev, na podlogi katere so vstopili v državni zbor. Ker je ta izjava uže dan poprej bila tiskana v listih — zgodilo se je to na veliko nevoljo češkega kluba po indiskreciji poslanca dr. Gregra, kateri jo je bil „Nar. Listom“ poslal — je celi zapopadek uže znan bil, tedaj zbornice nij tako zanimal, kakor bi jo bilo, ko bi se tu prvokrat brala.

Po seji so se zbrali poslanci v oddelkih in izvolili predsednike in podpredsednike. V vseh so se pri tej priliki stranke merile. Ker pa je slučajno v nekaterih nerazmerno veliko avtonomističnih poslancev, zgodilo se je, da so samo v štirih oddelkih avtonomisti zmagali, v petih pa ustavoverci, večidel samo z 1 ali 2 glasovoma večine.

Zdaj se po večjem uže daje pregledati, kako močne so stranke v zboru. Avtonomisti imajo tri klube: 1. češki, ki šteje 54 udov; 2. poljski, ki šteje 57 udov, pa k temu se sme še Sohor računati, ki je obljubil vedno s tem klubom glasovati, in Rusinec Ozarkievič, tedaj 59 udov; 3. desni centrum, iz konservativcev in južnih Slovanov, ima 56 udov, a tudi 5 konservativnih posestnikov iz Moravskega bode s tem klubom glasovalo, morda tudi kmalu pristopilo. Tedaj je odločnih avtonomističnih poslancev 174, kar še nij večina. A nasprotno odločno ustavoverna stranka šteje k večjemu 150 poslancev, ostali — kacic 30 — se računajo

kot vladna stranka. Najmočnejša stranka v zboru je tedaj avtonomistična, gotovo večino pa še le ima, če tudi vladna stranka z njo glasuje.

V prvič merile se bodo stranke v prihodnjem seji v torek. Tačas bo večina volitev verificirana in potem se volijo predsednik in dva podpredsednika. Na vladno željo je avtonomistična stranka pripravljena, voliti grofa Koroninija za predsednika, zato pa zahteva, da se voli prvi podpredsednik iz poljskega kluba, drugi pa iz desnega centra.

V istej seji bode grof Hohenwart navetoval adresu do cesarja kot odgovor na prestolni govor in enaki nasvet se bode storil tudi od ustavoverne stranke.

V gospodskem zbornici so novo vstopivši češki velikoposestniki izročili enako izjavo, kakor v poslanski zbornici. Stari zagrizeni centralist in slovanofag Schmerling si nij mogel, da ne bi to izjavo skušal opovreti. Pri tem se mu je pa pripetilo, da se je prav pošteno blamiral. Oponašal je namreč knezoma Schwarzenbergu in Lobkovicu, da njihovi žlahtniki so o svojem času pred 18 leti bili v gospodsko zbornico brez vsacega protesta vstopili. Karl knez Schwarzenberg opominja na to Schmerlinga, da bi on, kot stvarnik februarске ustave, vendar moral vedeti, da so tačas vstopili v gospodsko zbornico brez vsake obljube in da se ta obljuba še le, odkar so direktne volitve, zahteva.

Odgojevališče za učitelje v Ljubljani.

(Dajje.)

Poiščimo si najpreje odgovora na vprašanje: čemu so prav za prav pripravjevalnice? Na to nam bode vsakdo odgovor dal, da postojé zaradi tega, da se odpomaga pomanjka-

nju učiteljev, — ali, gledé pripravjevalnice za učiteljsko izobraževališče v Ljubljani smo mi družih mislij. Ako se ozremo nazaj na minola leta zatiranja svojstva slovenskega naroda, — jaz mislim v učiteljskem izobraževališči, — to opazimo sledeče: Pripravniki so vsi vrlo narodni in tega jim nij treba pred svojimi profesorji skrivati; pride Lasserjeva doba, ki je videla svoj smoter samo v kratenji narodnih pravic vsem nemškemu narodom, in — učiteljstvo je pohitelo Lasserju na ljubo zasukati svoj značaj; ali, bilo je tedaj postalo „ustavoverno“ samo učiteljsko osobje na učiteljskem izobraževališči, to pa še nij zadostovalo, tudi učitelji, ki pridejo iz tega zavoda, morali bi se kar klanjati pred „ustavoverci“. To doseči, šlo je učiteljstvu teško, — a doseglo je, ta vspeh si sme óno zabilježiti, ali sram je mora obiti, ako se vpraša, na kakov način da je to doseglo. V njihove nakane zoper pravico služila sta jim vrlo dve sredstvi: disciplina na učiteljskem odgojevališči, katero so bili po svoje uvedli, in pa pripravljavnica za učitelje.

Leta 1873. je stuhtalo se na ljubljanskem učiteljskem zavodu pravilo, po katerem bi se izvrševala „disciplina“. Prepovedalo se je pripravnikom vse čisto tako, kakor se prepoveduje deci 4. razreda ljudskih šol, nikdo se nij smel ganiti, se ve, da to samo zaradi šolskega reda! Ta disciplinarna pravila, ki veljajo na učiteljskem izobraževališči še dandenes, pa nikamer drugam ne merijo, nego na to: učitelj mora vsekako biti „ustavoveren“, ustavovernost pak ne potrebuje neodvisnosti, za to naj se učiteljski pripravnik navadi odvisnosti, da bode pozneje laglje klanjal se ustavovernim bogovom. Omenjena pravila se kar naravnost postavljajo v boj zoper slovensko narodnost, in posebno odstavek: „Sodelovati pri očitnih predstavah (produkcijah) je sploh prepovedano. Le posame-

Listek.

Claudite jam rivos!

Bog ga bodi zahvaljen, da se je uže začel državni zbor! Pa ne, da bi se ga veselil zato, ker bodo naši državni poslanci imeli zdaj priliko, korenito dezavuirati tistega oblastnega gospoda kolego nad črto, ki je tako diskretno dvomil o njihovej „izrednej nadarjenosti“, ne: jaz tu spodaj v svojih prithčnih prostorčkih ne morem mnogo zanimati se za talente ónih mož, ki so po Božjej milosti in po volji narodovej smetana našega političnega mleka. Sploh si s tako delikatno stvarjó jaz ne behm glave, nego tolažim se sè staro prislovico: Wem Gott gibt ein amt, dem gibt er auch den verstand! Če pravim, da je ta prislovica stara, le hočem reči, da so stari ljudje tako uganili, in stari ljudje so vselej prav imeli:

nad rimo nij treba spotikati se, saj se tudi dandenes mnogokaj ne ujema. Pa zato, ker sem tu nekaj o rimah zinil, me še ne sme nihče na sumu imeti, da sem pesnik; nijsem politik, a niti pesnik ne, in blede luna, žvrgoleči studenci, cvetoče doline, kipeče planine in kar je tacih nesrečnih žrtev pesniške neusmiljenosti — vse morajo svedočiti mi, da nikdar še nijsem z njimi „kalil javnega miru“. Toda iz vsega tega še nij razvidno, zakaj sem državnega zbora vesel, kaj ne? Da, res je; bom pa povedal. Zato sem se ga razveselil, ker se nadejam, da se bode narodno razumništvo odslé z njim bávilo in tako pozabilo na druge stvari, kakor n. pr. na neslani prepir o slovenskem vseučilišči

„Da te, kaj čenčaš? ali bodeš molčal!“
„Nu, nu, kaj pa je hudega, gospod urednik?“

„Kaj? Ali ne veš, kakošna suša je bila

za novine: nobene vojske niti najmanjšega ustanka, ni kuge ni druge nesreče, sam Bismark je po malem strašil po časnikih in nemški listi so se celó spomnili ljubljanskega močvirja, za katero se nikdar ne zmenijo, kader je poplavljen — kar moj prijatelj, spolnjeva je svojo narodno dolžnost, „sproži“ tisto prijateljsko razpravo „um einem dringenden bedürfnisse abzuheffen“ in slovensko časopisje je bilo iznenada preskrbljeno z gradivom, z originalnimi članki“

Res je, celo za nemške naše kolege je nekaj odletelo in „originalni“ so bili tudi ti članki, ne rečem, da ne. Meni se je uže originalno zdelo, da je naš izredno nadarjeni rojak et profesor in partibus tako resnóbnost in s tako monstroznim aparatom nad — prazen strah spravil se, še bolj pa, da je žugal z „udarcem“, katerega se nam nikakor nij bati, da nas je svaril pred „grehom“, katerega se

znim pripravnikom more vodja v posebno ozira vrednih slučajih dovoliti vdeležitev" je bil samo namerjen zoper ljubljansko čitalnico, ali veljal je in velja še samo v tem oziru, da v „filharmonično društvo" sme hoditi pripravnik, kakor mu drago, a nikdo izmed profesorjev ga ne bode vstavi in prašal: čujte, gospodin, kako se glasi § 14. disciplinarnih pravil? Nego še določi dotične pripravnike g. učitelj petja in pravi: ti in ti bodo sodelavali! A ne spominjam se slučajja, da bi bil vodja dovolil pripravnikom sodelovati tudi v čitalnici.

Discipline se pa ne rabi na ljubljanskem zavodu za učitelje samo za óni smoter, kateri se jim je odkazal „od zgoraj", nego zlorabi se jo v to, da se odgoji tako ljudsko učiteljstvo, kateremu spomin in ljubezen do svoje ožje domovine ne bode — — preveč pri srci. Pri pripravnikih je to uže malo težje, ali preveč lahko pri učencih v pripravljavnici za učitelje. Ako tudi se bode odpomagalo pomanjkanju učiteljev s tem pristranskim zavodom, to ne bodo naši učitelji, to bodo politični agitatorji, kateri, ker se niso nigdar značajnosti in ljubezni do svoje domovine učili, tudi deci v šoli tega ne bodo mogli prilastiti, ampak širili bodo nemštvo, in nemško kulturo, in ljubljansko osobje preparandiji je zopet doseglo svoj namen.

Vsekako je vreden resnega premisleka faktum, ka so vse cislejtanske preparandije nemške, nemške tudi tam, kjer narod ne govori istega jezika. Ali se ne uvidi todi, kjer bi se moralo uvideti, da se s temi nemškimi zavodi pripravljajo tla ónej obsežnej nemške državi, o katerej nemški državniki še zdaj sanjajo? Narodje držé državo skupaj, tedaj pak naj pomislijo óni, kateri demoralizovano učiteljstvo, učiteljstvo brez principov in brez ljubezni do svojega jezika, pošiljajo mej narod, kakšno odgovornost náse nalagajo. Ali oni ne pomagajo državo rušiti? Ako se učitelj v preparandiji nij učil ljubezni do svojega jezika, do svoje širše domovine, te ljubezni tudi narodni narastaj ne bode kazal ni dejanjsko izvrševal, ker se je od svojih učiteljev učil nij. In kakor stvari učiteljskih pripravnišč na Avstrijskem svedočijo, né majo ta ónega smotra, nego samo nekako centralizovanje vseh učiteljev s tem, da bodo vsi nemškega duha, in širili nemštvo, „da se prej ko mogoče vsi narodje družega jezika v njem vtopé". Nikakor pa nij še rešeno vprašanje,

je-li da baš nemštvo drži skupaj avstrijsko cesarstvo, za to so bili čisto na krivem potu oni, ki so pospeševali samo nemško šolstvo v Avstriji.

Iz jedne strani sem tedaj nemško tendencijo učiteljišča po svojej móči obsvetil. Ali ker sem si namenil stanje ljubljanskega učiteljskega zavoda opisati in razjasniti iz vseh strani, omenjati mi je še nadalje, da poleg tega, da dela učiteljsko osobje skrajno propagando za nemštvo, so na tolikrat omenjenem zavodu pa tudi uvedene take učne knjige, ki so pisane čisto v pruskem duhu, in ki tedaj na duh pripravnika uplivajo razven šolske sobe. V mislih imamo knjigo: Kurzgefasste Geschichte der Pädagogik von Böhm". Sledeči stavki, posneti iz tega pruskega pamfleta, naj dokažejo, kako se na slovenskih tleh glorija póje v šoli nemštvo, in kako se goji Avstrijstvo: Poleg tega, da se na vsakej drugej strani govori v tej knjižuri o „deutsche rührigkeit" in „deutscher fleiss", kažó se vsi pedagogje, o katerih je to le móč, kot „gojitelji nemškega jezika in nemškega mišljenja", da „nositelj duševnega napredka je grmanski duh", hvali se samo nemško šolstvo, nemška inteligencija, in uči se iz te knjižure na učiteljskem izobraževališči v Liublani, da je pri Sadovi zmagala pruska inteligencija! — —

Ko so Hölli streljali na pruskega kralja, dejal je stari mož: „Čuvajte mi vero!" Kar je mnogoizkušeni nemški cesar uvidel, da je treba za blagost vsake države, ali tega pri nas nij treba? V mladih srcih pak se mora zasejati to seme, da pozneje dober sad obrodi. Vsacega pravovernika pak mora čudno zadeti, ko bere v knjigi, po katerej se uči na ljubljanskem učiteljskem zavodu, take stavke: „Pred reformacijo se je stavljalo krščanstvo vsemu svetu sovražno, grmanski duh se nij mogel osvoboditi, evangelij Kristov nij mogel razvijati svoje naobrazujoče móči; duhovščina je bila surova, nevedna in malovredna. Die Dominikaner, besonders ausgezeichnete Ketzerrichter stützten die päpstliche Hierarchie". O Jezuvitih knjižura tako govori, ka človek mora misliti, da kak surov nemšk roman bère. Dalje se vidi črno na belem: „Der Begriff der Volksschule konnte

nur aus dem Geiste des Protestantismus erwachsen. Das Prinzip der Reformation, dass jeder Christ sein eigener Priester sein und in sich die Erlösung vollbringen soll, ward zum Prinzip der Volksschule". — —

Svoj denašnji članek sklepaóč, rečem z nemškim pesnikom: „Es ist der Fluch der bösen That, dass sie fortzeugend nur Böses muss gebähren"; kako je mogoče, da bodo iz zavoda, kjer se ne podpirajo človeka najsvetejši, najblažji čuti: zvestost do cesarstva in vera, kako je mogoče, da bodo iste čute gojili učitelji v mladem narastaju. Za to pak se prikazujejo mej učiteljstvom taka znamenja, katera morajo vsacega patrijota z bojaznijo pred bodočnostjo navdajati.

(Dalje prih.)

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 11. oktobra.

V seji dne 9. t. m. je izročil knez Karel Schwarzenberg tudi predsedništvu *gospodske zbornice* izjavo, slično onej, katero so bili češki poslanci izročili v državnem zboru. To izjavo so podpisali, razen navedenega kneza Schwarzenberga, tudi grof Friderik Thun, knez Mavricij Lobkowitz, grof Rudolf Chotek in grof Henrik Viljem Haugwitz, vsi še le sedaj imenovani dedni udje gospodske zbornice. Sicer poročamo o tej stvari obširneje na prvem mestu denašnjega lista.

Vnanje države.

Knez Württembergski se je dne 8. t. m. vrnil iz *Cetinja* v Sarajevo. Knez črnogorski mu je pripel na prsi Danilov red.

Smešno uže postaje to, kako se nemške in angleške novine trudijo s kombinacijami, da bi dokazale, kako potrebno in — gotovo je, da odstopi *ruski* kancelar Gorčakov. Preje se je dejalo, da bode Gorčakov moral odstopiti, ker — knez Bismark več zanj ne mara; drugi pride zopet in oglasi se v „Times", da je car Aleksander svojemu striicu v Aleksandrovom obliubil, da bode Gorčakova — „žrtvoval". Vse to nij družega, nego grmansko-britska agitacija zoper energičnega Slovana Gorčakova, ki predobro pozna koristi Rusije. Radi bi odpravili tega velikega diplomata, ali verjetno je, da car Aleksander ne bode odpustil svojega zvestega svetovalca skozi 22 let, dokler Gorčakov sam ne bode iz proste volje odstopil.

Bolgarski vojni minister Parencov je prišel 5. t. m. v Peterburg, da se z rusko vlado posvetuje o bodočem organizovanju bolgarske narodne vojske, pri katerej so še zgolj

nam nikdar spovedovati treba ne bo, in v svojej gorečnosti na vse zadnje še zabredel v tisto opasno partijo kazenskega zakona, kjer se nahajajo §§§, govoreči o „zavratnih" zločinih. Vendar da ne poreče kdo, da jaz komu krivico delam, svečano „izjavim" — izjave so te dni nekako v zraku — da je prognanega odgojitelja „nádejpolne mladezni" jeden njegovih protivnikov popolnem izpodrinil gledé — originalnosti, sicer mu pač nij prišel kaj do živega. Pa prav se godi profesorju: zakaj draži take junake? Vous! avez voulu, George Dandin! Tist zmagonosni advocatus universitatis je non plus ultra originalnosti. Kakor iz Jupiterjeve glave Minerva, tako je iz njegove „fix und fertig" poskočila slovenska alma mater! Ničesar mož nij pozabil: slušateljev ima kolikor jih treba, profesorjev pa kar na izbiranje. Zlaj seže na desno, ruk, pa ga ima, potem zagrabi na levo, hopsa, pa postreže kar s celim periščem, naposled privleče na dan veleučbenega in velezaslužnega preiskovalca izžanskih podplatov, slovečega pa-

trijota iz Biatne vasi! Ker ima toliko in tako raznovrstnih učnih močij, mu ne zadostuje navadno vseučilišče, on ustvari pravo vseučilišče in obesi nanje še kmetijsko šolo — višjo, se vé da, kajti nižjih in srednjih imamo itak v izobilji in učencev se na njih vse tare. (Na Slapu bode neki prihodnje leto občé priljubljeni ravnatelj z gospo ravnateljico in ravnateljskim narastajem vred na golih deskáh ležati moral, da bode naša učeča se bodočnost imela kam trudne glavice položiti.) Profesorji za kmetijski fakultét sicer niso „imenovani", pa ljudje pravijo, da mej „imenovanimi" žrtvami novinarske smelosti poznajo jednega, ki je v vinstvu „klasično" izobražen in gotovo za to stroko predestiniran. Tudi se pogreša stolica za „višjo analizo taroka," toda v naglici se kmalu prezre kaka drobnost, ali pa je pisatelj na tihem zase kaj pribrnil.

Pa dovolj o teh originalnostih! Kako, da meni niso po všeči? Zakaj si želim konec debate? Ne tajim, da je bila pravda kratko-

časna, celo trdim, da je humor v njej imel najhvaležnejšo ulogo, a vendar-le mi je jela nekam presedati. Zato sem komaj čakal, da se snide državni zbor. Če ljudje né majo dela, jim raznih vrst muhe po glavi rojiti začno: hudoba pride, pa jih zmoti. Preverjen sem, če bi ne bilo — šolskih počitnic, se nikoli ne bil vnel ta „domači prepir". In zdaj ga je uže — ravno dosti za potrebo. Kakor vse kaže, bi ne bilo varno, še dalje igrati „mit dem schiessgewehr". Otroci se tudi za šalo vojskujejo, naposled pa se zares stepó! Zatorej, ne bodimo otroci! Sicer bi se utegnila šala spremeniti v resnico in to le na veselje in na dobiček naših protivnikov. Pamet v roko in pomisliti, da je prepir kakor huda bolezen, ki rada kaj „nazaj pusti": semper aliquid hæret. Star prijatelj, sam trd Kranjec z goratega Bohinja, mi je večkrat dejal: občutljivost, ta je naša narodna krepost. Dostikrat sem se spomnil njegovih besed, in tudi zdaj mi bučé v ušesih. Zato Vam svetujem, naredite — ● A—

ruski častniki, za to pravijo „St. Pet. Vjed.“, da, ker je Rusija preskrbela Bolgarijo z orožjem in vsemi vojnimi potrebščinami, v tem leži poročstvo za zblizanje dveh sorodnih si narodov in ob jednem vir odpora zoper prizadevanje nemštva. Bolgarija ne more živeti brez Rusije.

Nemški cesar in cesarica sta se sešla z rusko cesarico v Oosu.

Italijanski poslanik grof Torielli in belgijski glavni konzul Borchgrave sta 8. t. m. **srbskemu** knezu izročila svoja poverljenska pisma.

Nadalje se poroča iz Belgrada, da je tamošnji turški poslanik Sermet Effendi zahteval, da mora bolgarski zastopnik v Srbiji, dr. Kirovič, knezu Milanu oddati investiturni ferman, s katerim je bolgarski knez bil na prestol postavljen; to je srbski knez kar naravnost odbil in priznal s tem, da ima Bolgarija pravico imeti na Srbskem svojega diplomatskega zastopnika.

V **rumunskij** zbornici se je 8. t. m. prečitalo poročilo o vladnem revizijskem načrtu. Poslanec Marzescu je pobijal v dolgem govoru óni načrt in dokazoval, da verske naprave Izraelitov ne pripuščajo popolnega asimiliranja z Rumunci in dejal, da, ko je Francoska judom dala državljanske pravice, so sklenili judje, da se talmud (judovski verski zakon) podvrže francoskim zakonom. To se pa nij zgodilo na Rumunskem.

Francosko ministerstvo je imelo dné 7. t. m. posvetovanje. Vojni minister je konstatiral, da francoska armada izvrstno napreduje, kar se je pokazalo pri poslednjih manevrih. Jules Ferry je poročal o svojem potovanji skozi južno Francosko in dejal, da povsodi srčno odobrujé vladno politiko in njegove naučne zakone. Glede amnestiranja izgnancev se je sklenilo, da ostane pri tem, kar je uže parlament sklenil. Finančni minister je naznanil, da se bodo davki zopet znižali.

Vodja **elsas-lotrinjskih** avtonomistov, dr. Schneegans, je vstopil po dogovoru s svojimi volilci v Manteuffelovo ministerstvo kot svetovalec. S tem pa še nikakor nij zapečaten, da ostane Elsas-Lotrinija na vekov veke pri nemškem cesarstvu.

Angleži javljajo, da so Afganistance pred Kabulom natepli, a zgubili 85 mrtvih in ranjenih.

Dopisi.

Od Velike Nedelje 7. oktobra.

[Izv. dop.] Vsak rodoljub, kateremu je mar za napredek našega slovenskega naroda, mora priznati, da je pisatelj članka „Zagrebskim Slovencec“ v števil. 229 „Slov. Naroda“ vsejal zdravo in dobro seme, sproživši gotovo krasno misel, da naj se ustanovi v Zagrebu društvo Slovencev, katero bi imelo zraven drugih stvari poglaviti nalog, biti podpora zagrebškemu vseučiliščniku. — Ne bi se bil oglasil s temi vrsticami, ako me ne bi radostno srce k temu opominjalo, ker morebiti od nobenega kraja naše ljube slovenske domovine nij toliko Slovencev v Zagrebu, kakor ravno iz Velike Nedelje.

Ima tam ljudij, ki so meščanje, profesorji, činovniki, dijaki in drugi; spet letos sta odšla tja dva nadejpolna abiturijenta na tamošnje vseučilišče in jeden železniški činovnik od Velike Nedelje. Brez male izjeme je skoro vsakemu Zagrebčanu dobro znan priljudni lastnik mnogo obiskovanega svratišta „k lovačkomu rogu“ v Ilici in isto tako njegova štovana rodbina, vsi Veliko-Nedeljčanje, na katere smo ponosni, posebno kar se tiče narodnega mišljenja in dobrohotnosti. Jaz upam, kakor sem ob začetku omenil, da bode seme g. dopisnika omenjenega članka obrodilo stoteri sad, ako se začne stvar brez odloga primerno obdelavati. Za to pak mi Veliko-Nedeljčani dragim rojakom v Zagrebu kliče: Ne zaostauite za

drugimi, kadar bodete povabljeni pristopiti k tako potrebnemu slovenskemu društvu, in pokazite, da Veliko-Nedeljčanje ljubijo svoj rod, in sebi najbližje brate Hrvate. —

Domače stvari.

— (Koncert v čitalnični restavraciji.) Drevo po končani predstavi v gledališči bode v čitalnični restavraciji svirala gledališka godba pod vodstvom kapelnika g. Majerja. Na programu je Titlova „Slovenska Overture“, Šantlov „Veliki potpourri slavjanskih pesni“, Straussova „Slavjanska kadrija“, Faltisova popotnica „Narodni pohod“ (nova) in J. Majerjeva nova kompozicija, popotnica „Za nas Slovence“. Vstop je prost.

— (Nadvojvoda Friderik,) brat nevesti španiskega kralja, je v Krakovem zbolel za difteritido.

— (Konja splasila) sta se v petek večer na Cojzovem grabnu znanemu tukajšnjemu zdravniku za zobe g. P.— Divjala sta s kočijo proti sv. Jakoba mostu in na njem jo prevrnila. Gosp. P.— je pal pod voz, pa se k sreči menda nij hudo pobil, ker je sam pobral se in šel domov, a konja sta prevrneno kočijo vlekla po sv. Jakoba trgu proti sv. Florijanu, kjer so jih baje ustavili.

— (Hišico tik pošte) so začeli poridirati za prihodnje „Knašlove ulice“, kjer novo hranilnico gradijo. Zdaj bi se še prav podalo, če bi zraven nunskega vrta poleg Sovanove hiše naredili nove ulice do tržaške ceste.

— (Požarne škode.) V spodnjih Gorijah v okraji rádovljiskem je dné 17. m. m. dopoldne pogorel gospodarju Vincenciju Repetu skedenj z vso v njem shranjeno mrvo. Poginila sta v ognju tudi dva prašiča. Škode je 450 gld. Pogorelec je bil zavarovan. Zanétili so požar zopet otroci, igrajoči se z užigalnimi klinčki. — V nedeljo dné 5. t. m. pak je začelo goreti v vasi Górenje Vreme okraja postojanskega ob 10. uri zvečer, ko so bili ljudje uže legli k počitku. Veter je pripomogel, da je ogenj močno okolo sebe posegel, vrhu tega je pa tudi vode pomanjkovalo. Pogorelo je 15 poslopj in ljudje so prišli ob vse. Pomoči je silno potreba siromašnim pogorelcem.

— (Zdravstvena naredba.) Mestni magistrat tržaški objavlja, da so bile v zaplenjenih klobasah iz svinjskega mesa narejenih najdene ikre. Zatorej priporoča občinstvu, da se čuva svinjetine in ne je ni mesá ni klobas, ako se nijso prej najmanj 25 minut kuhale v vrelej vodi. Ob jednem so bile opozorjene mestne gosposke v Gorici, Ljubljani, Gradci in na Dunaji, da v Trst ne puščajo nikakoršne svinjetine, ako néma sanitarnega potrdila v katerem je zapisano, kakšna in koliko je je, pa kdo je prejemnik.

Razne vesti.

* (Rojstna hiša Palackega.) V moravskih Hodslavicah, pokojnega Palackega rojstnem mestu, se je osnoval odbor, kateremu je nalog, da kupi in potomstvu ohrani hišo, v kateri je bil rojen „otec“ češkega naroda. Svota za nakup je uže nabrana, pa treba je še enkrat toliko novcev, ker se hiša mora popraviti in razen tega ustanoviti mal zaklad za njeno vzdrževanje. V sobi, kjer je na svet prišel Palacký, priredil je odbor majhen muzej t. j. zbirko raznovrstnih stvari, ki se tičejo življenja slavnega mrtveca. — Nedavno je bil tudi odkrit z veliko svečanostjo lep spomenik Palackemu v Rožnovi na Moravskem. Sploh mu je vsako večje mesto na Češkem in Moravskem ali uže postavilo spomenik ali pa

namerja postaviti gá. Takó Čehi česté svojega slovečega voditelja.

Dunajska borza 11. oktobra.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	68	gld.	30	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	69	"	40	"
Zlata renta	80	"	90	"
1860 drž. posojilo	125	"	75	"
Akcije narodne banke	836	"	—	"
Kreditne akcije	266	"	40	"
London	117	"	30	"
Srebro	—	"	—	"
Napol.	9	"	32 1/2	"
C. kr. cekini	5	"	58	"
Državne marke	57	"	90	"

Tržne cene

v Ljubljani 11. oktobra t. l.

Pšenica hektoliter 9 gld. 75 kr.; — rež 5 gld. 85 kr.; — ječmen 4 gld. 55 kr.; — oves 2 gld. 76 kr.; — ajda 4 gld. 87 kr.; — prosó 4 gld. 39 kr.; — koruza 6 gld. — kr.; — krompir 100 kilogramov 2 gld. 35 kr.; — fižol hektoliter 8 gld. 80 kr.; masla kilogram — gld. 85 kr.; mast — gld. 74 kr.; — špeh frišen — gld. 56 kr.; špeh povojen — gld. 60 kr.; — jajce po 2 1/2, kr.; — mleka liter 8 kr.; — govodnine kilogram 58 kr.; — teletnina 68 kr.; — svinjsko meso 62 kr.; — sena 100 kilogramov 1 gld. 51 kr.; — slame 1 gld. 25 kr.; — drva trda 4 kv. metrov 7 gld. — kr.; — mehka 5 gld. — kr.

Postano.

Druga javna dobrodelna tombola dné 28. septembra 1879.

Računski sklep.

Za prodanih 8077 komadov tombolnih kartél po 20 kr. smo prejeli gld. 1615-40

Od te vsote se imajo odbiti stroški:	
Nakup 12.000 kartél	gl. 82-70
Pisanje na kartéle	" 32-—
Zlati in srebrni novci za dobitke	" 276-15
Olepšava dobitkov	" 30-—
Znižana 5% loterijska pristojba	" 83-23
15% davek od dobička	" 41-37
Provizije razprodajalcem kartél	" 139-51
Naprava in odprava stolpa	" 30-—
Naznanila in druge tiskovine	" 55-40
Godeži	" 32-—
Nágrade mestnej straži	" 9-—
" postreščkom	" 24-65
Dar siromašnemu dečku, kateri je vlekél številke	" 5-—
Razni manjši stroški	" 13-20
Poklonitev fondu slavne požarne straže	" 20-—
Vkupe	" 874-21

Čisti dobiček tombole je zatorej gl. 741-19

Od te vsote se dá četrtnina v iznesku gl. 185-30 fondu mestnih siromakov in gl. 555-89 ostane dobrodelnim namenom društvenim.

O tej priliki izpolnjuje podpisano ravnateljstvo vrlo prijetno dolžnost, izrekajoč svojo iskreno in najsrčnejšo zahvalo vsem gospodom trgovcem, kavararnarjem, oštirjem, loterijstom in trafikantom, kateri so prodajali kartéle za tombolo, nadalje uredništvom listov, kateri so prijaznjivo omenjali to podjetje, ter vsem, kateri so je nesebično pospeševali in tako pripomogli dvojnemu plemenitemu namenu, da se je pridobila znatna vsota; naposled bodi hvala vsemu občinstvu, katero se je tako polnoštevilno udeležilo tombole. (480)

V Ljubljani, dné 8. oktobra 1879.

Za tombolni odbor:

Ravnateljstvo prvega ljubljanskega društva za podpiranje in oskrbljevanje bolnikov.

Štev. 6283.

(471-3)

Razpis sekundarske službe.

V deželnej bólnici v Ljubljani je izpraznjena služba sekundarija z letnim adjutom 400 gold. ter sè prostim stanovanjem, kurjavo in svečavo.

Prositelji za to službo naj svoje prošnje z dokazili o zdravniškem doktoratu, oziroma o zdravniških študijah ali o dosedanjih službah, in o zmožnosti nemškega in slovenskega ali katerega družega slovenskega jezika

v 14 dnéh

po prvem razglasu tega razpisa uložé pri vodstvu deželne bólnice v Ljubljani.

Od deželnega odbora kranjskega.

V Ljubljani, dné 4. oktobra 1879.

Tujci.
10. oktobra:
Evropa: Graf Kalnovky iz Dunaja. — Wölfel iz Pešte.
Prisiljeni: Bar. Görz iz Gradca. — Paulus iz Dunaja. — Volk iz Hrastnika. — Wackler iz Dunaja. — Ditt iz Trsta. — Seidl iz Dunaja.
Pri masi: Koffer, Lieberman, Clerk, Kohn, Mittelman iz Dunaja.
Pri bavarskem dvo-
ru: Cadore iz Trsta.

Javna zahvala.

Vrnivša se s potovanja v prekrasne naše domovine glavno mesto, smatrava si v prijetno dolžnost, najiskrenejše zahvaliti se vrlému zboru čitalniških pevcev, kateri so nama o priliki naju poroke pred odhodom iz Ljubljane zapeli tako miloglasno podoknico. (482)

V Ljubljani, dne 11. oktobra 1879.
Josip Benedikt in soproga.

Zelenika (pušpan)

se prodaja v konjušnej ulici št. 1, Trnovski pristan. (483)

„THE GRESHAM“

zavarovalna družba na življenje v Londonu.

Podružnica za Avstrijo:
Dunaj, Opernring št. 8.

Podružnica za Ogersko:
Budapest, Franz-Josefstr. 5.

Družbena aktiva	frankov 62,319,848.—
Letni dohodki na premijah in obrestih dne 30. junija 1878	13,050,747.15
Izplačevanja za zavarovanjske in rentne pogodbe in odkupe itd. odkar družba obstoji (1848) več nego	86,000,000.—
V zadnji izmesečni poslovanjski dobi se je družbi vložilo za	54,736,050.—
novih ponudeb, s čemer šteje skupni znesek zadnjih 25 let vloženi ponudeb	899,457,175.—
Prospekte in druga pojasnila daje glavni zastopnik za Kranjsko in južno Štajersko, gospod	(424—2)

Valentin Zeschko,

v Ljubljani, na tržaški cesti št. 3, II. nadstropje.

Skoraj zastonj!

Od konkurzne uprave nedavno na nič prišle velike angleške fabrike za britanija-srebro dobili smo nalog, da naj vse pri nas v zalogi ležeče blago od britanija-srebra za majheno povračilo voznine in 1/4 dela plače delavske, oddamo.

Proti vposlanju svote novcev, ali pa tudi proti povzetju samo 6 gl. 75 kr. le kot povračilo voznine od Angleške do Dunaja in kot neznatni del delavske plače, dobi vsakdo sledeče za četrti del realne vrednosti, skoraj zastonj, in sicer:

- 6 kom. vrlo dobrih namiznih nožev, z ročnikom od britanija-srebra, s pravo angleškimi srebrnjekienimi ostrinami.
- 6 „ jako finih vilic, britanija-srebro, iz jednega kosa.
- 6 „ teških žlic za jedi od britanija-srebra.
- 6 „ žlic za kavo od britanija-srebra, najboljše kvaliteti.
- 1 masini zajemalec za mleko od britanija-srebra.
- 1 teški zajemalec za juho od britanija-srebra.
- 6 podstavkov za nože od britanija-srebra.
- 6 kom. Viktorija podstavkov, fino cizelirani.
- 2 krasna namizna svečnika od britanija-srebra.

Vseh teh 40 komadov, ki so veljali preje 25 gl., stane zdaj vseh 40 komadov skupaj le gl. 6.75.

40 kom. Vse te reči so izdelane iz najfinejšega britanija-srebra, ki je na celem svetu jedina kovina, katera ostane večno bela, in se od pravega srebra tudi po 20letnem rabljenju ne more razločiti, za kar se garantuje. (338—11)

Naslov in jedini kraj za naročila v c. kr. avstro-ogerskih provincijah: General-Depot der I. engl. Britannia-Silber-Fabriken: **Blau & Kann, Wien, I. Elisabethstrasse Nr. 6.**

Prodaja stavbenih materijalij.

Prihodnji vtorek dne 14. oktobra pričnó se ob 8. uri zjutraj v Selenburgovej ulici št. 4 na javnej dr. žbi proti takojšnji plači prodajati d. čl. podrti pekárne, in sicer: razna opeka, kámenje, okna, vrata, železna omrežja, zaporke, žlebovje, bruna, deske itd.

V Ljubljani, dne 10. oktobra 1879.

(478)

Kranjsko stavbeno društvo.

Iščem večega

potovalca

za razpečavanje šivalnih strojev, svile, cvirna, blagajnic itd.

Ponuditelji imajo znati govoriti in pisati slovensčno in nemščino, imeti jim je prav dobre svedoče o svojih sposobnostih, ter morajo položiti primerno kavejjo. Kedor umeje italijansčino, ima prednost.

Ponudbe, odnosno osobne prijave do 20. t. m.

(477—1)

Franjo Detter.

M. Neumannova velika zaloga narejene obleke.

Za gospode:		Za dečke:	
Suknene zimske suknje	gl. 16	Suknen menčikov	gl. 10
Sukneni menčikovi	20	Suknene obleke	12
Menčikovi iz lodna	14	Črne obleke	16
Moderna obleka	22	Lovske suknjice od lodna	4
Črna obleka	25	Zimske suknene hlače	4
Jesenske površnje suknje	12		
Lovske suknjice iz lodna	7	Za otroke	
Suknene hlače	7	od 2 do 8 let:	
Ponočne suknje	10	Obleke iz klobučine brez hlače	gl. 3.50
Reithofferjev dežni plašč	9	Lovske obleke s hlačami	4.50
		Suknena obleka s hlačami	6.—
		Površnje suknje	7.—

Za gospé

najnovejši paletoti z Dunaja:

Suknje po obliki za gospode od palmerstona	od gl. 6 do gl. 24
Suknje po obliki za gospode, ratinaste ali šopkinaste	„ „ 10 „ „ 20
Suknje po obliki za gospode, iz sukna stisenega iz vravnane preje	„ „ 14 „ „ 33
Moderni dežni plašč od sukna	„ „ 9 „ „ 22
Elegantne ponočne suknje od klobučine	„ „ 8 „ „ 18

priporoča

M. Neumann,

v Ljubljani, slonove ulice št. 11.

Izvanjska naročila se s povzetjem natanko izvršujó, in óno, kar se ne dopade, brez ovire zameni. (473—1)

Preselil se je Franc Ksaverij Finz,

okrajni, glavne tovarne za tobak in požarne straže zdravnik. (481)

On stanuje še zmirom na sv. Petra cesti, toda v hiši št. 29 (nova) v visocem partérji ter ordinuje od 12. do 2. ure. Siromaki ne plate nič.

Vinorejcem, trgovcem z vinom in krčmarjem

prodaje za pretakanje vina iz jednega soda v drugi, in iz soda v klet

Karel Karinger

na mestnem trgu, (413—7)

gumaste trobe (Gummischläuche.)

Uporaba je prav priprosta: iz trobe se vzame zrak in vsled zračnega pritiska teče potem skozi vino.

1 meter trobe 9 1/2 m/m	— gl. 80 kr.
1 „ „ 18 m/m	1 „ 30 „
1 „ „ 16 m/m	1 „ 60 „
1 „ „ 16 m/m ovit s konopljo	1 „ 40 „
1 „ „ 19 m/m	1 „ 60 „

Vnanje naroče se točno izvršujó.

Izdatelj in urednik Makso Armic.

Za čiščenje in izboljšanje vina

najboljše, najhitrejše in najcenejše sredstvo je prava francoska žolca.

To, kakor tudi prosti navod, kako se rabi, dobi se zmirom s osobnim ali poštnim naročilom pri A. Hartmannu v Ljubljani, v Luka Tavčarjevi hiši. (330—24)

Najsijajnejši vseh zagotavljam. Troški za čiščenje znašajo za vsak hektoliter 4 1/2 kr.

Umetne zobé in zobovja

z zračnim pritiskom

najboljše konstrukcije, vdevlje se brez bolečin.

Zobne operacije

izvršuje z narkozo gaza za smejeti

zobozdravnik A. Paichel,

poleg Hradeckega mostu, 1. nadstropje.

Njegovo esenco ustne vode se dobiva razen v zdravilskem lokalu tudi pri gg. lekarjih Mayer in Svoboda in pri g. Karinger-jl. (472—3)

Podpisane priporoča vsake baže

godbenih instrumentov

po najnižjih cenah. (479—1)

Gosli prodajem po 4 do 5 gl., uložene po 6, 7, 8 do 20 gl.

Kitare po 5 do 15 gl.

Čitre z 31 strunami po 10 gl., od palisandrovega lesa 15 do 20 gl., uložene 22 do 30 gl., sè stroji od 35 do 40 gl.

Flavte od 2 gl. do 20 gl.

Potem vsake vrste instrumentov od medí ter vse, kar se potrebuje pri godbi.

P. t. občinstvu se priporoča uljudno

Jožef Ribič,

stanujoč v Ljubljani na starem trgu hiš. št. 34.

Gostilna „pri lipi“

v judovskih ulicah št. 5.

Zmirom frišno izvrstno carsko pivo,

črez ulico po 22 kr. liter, v gostilni po 24 kr.

Najboljše dolensko, bizeljško, istrijsko in štajersko vino.

Izvrstna kuhinja, dobra obstrežba in vse po ceni.

Spoštovanjem

Karel Simon,

gostilnar.

(456—3)

Lastnina in tisk „Narodne tiskarne“.